

Motion till riksdagen

1985/86:Fö321

Siri Häggmark (m)

Medalj för särskilda krigsmannaförtjänster

I enlighet med beslut i ordinarie ordenskapitlet den 26 april 1974 och Kungl. Maj:ts ordenskungörelse den 6 december 1974 (SFS 1974:768) har utdelandet av utmärkelser inom de svenska riddarordnarna till svenska medborgare fr. o. m. den 1 januari 1975 upphört. Nya stadgar för Kungl. Serafimer- och Nordstjärneordnarna fastställdes i extra ordenskapitel den 17 december 1974. De i extra ordenskapitel den 22 mars 1952 fastställda stadgarna för Kungl. Svärdsorden är icke upphävda, men kan till följd av båda förnämnda beslut för närvarande ej tillämpas.

Serafimermedaljen ställdes av Kungl. Maj:ts Orden till H. M. Konungens förfogande enligt beslut i ordinarie ordenskapitlet den 26 april 1974 och förlänas således numera genom beslut i hovprotokoll på riksmarskalkens föredragning enligt den 14 februari 1975 utfärdade bestämmelser.

Icke heller Kungl. Svärdsstecknet och Svärdsmedaljen är enligt 1951 års krigsdekorationskommittés den 20 februari 1952 till överbefälhavaren överlämnade utredning, s. 7 nederst, ordnar.

H. M. Konungen är visserligen enligt nu gällande regeringsform ej längre högste befälhavare över rikets försvarskrafter, men betraktas såsom "försvarets främste företrädare" (jfr prop. 1973:90, bilaga 3, s. 103). Det torde närmast vara bl. a. i denna egenskap han kommer att förläna krigsdekorationer. Emellertid finns icke någon utmärkelse som kan utdelas för särskilda förtjänster inom krigsmakten i fredstid, frånsett den för främst livräddning alltmera sällan utdelade medaljen "För berömliga gärningar" (jfr motion 1984/85:1964). Således brukade förr flygvapnets provflygare tilldelas Vasamedaljen i guld av 8:e storleken. Även har kanslersämbetet vid Kungl. Maj:ts Orden i en U.P.M. med utredning angående ett reformerat ordensväsen den 26 september 1972 på s. 14—15 uttalat, att dekoration inom Svärdsorden synes böra komma i fråga för särskilt förtjänstfullt förhållande i internationellt militärt uppdrag (i FN-aktion eller liknande), förutom att försvarsberedskap av det slag som intogs under det andra världskriget synes kunna jämföras med krigsförhållanden (finansdepartementet dnr 11/72).

Jämväl må ej uteslutas möjligheten av att någon befattningshavare inom försvarsmakten i såväl fredstid som under förstärkt försvarsberedskap — utan att sådana särskilda förhållanden förelegat, som enligt hittills tillämpad praxis motiverar tilldelande av medaljen "För berömliga gärningar" — genom ådagalagt synnerligt mod i allmänhet i sin tjänsteutövning eller eljest genom hedrande pliktuppfyllelse under särskilt riskfyllda omständigheter eller genom någon behjärtad och rådig handling verksamt bidragit till

räddande av huvudsakligen materiella värden samt därigenom i framträdande grad gjort sig förtjänt om allmänna intressen (jfr vad som i motion 1978/79:1552 sägs om medaljen "För mod och rådhighet till sjöss under farofylld tid").

I Finland stadfäste republikens president på föredragning av försvarsmministern den 25 november 1977 en förordning (Finlands författningssamling 1977:837), varigenom Militärens förtjänstmedalj instiftades.

Av traditionsskäl bör en ovan skisserad utmärkelse inom försvarsmakten anknyta till den redan hävdvunna svenska militärorden, Kungl. Svärdsorden. Den må emellertid icke förlänas enbart för gagnande och långvarig verksamhet, ej heller — i regel — den som redan innehar värdighet inom denna orden (inkl. Svärdstecknet och Svärdsmedaljen).

Dekorationen bör ej heller vara förväxlingsbar med de ovannämnda, men kan lämpligen utgöras av Svärdsmedaljen i guld (dvs. förgyllt silver) och på släpspanne av en förgylld kunglig miniatyrkrona på det traditionella bandet. För övrigt hade en unik Svärdsmedalj i guld vid konung Oscar II:s statsbesök i Berlin 1875 tilldelats den tyske kejsaren Wilhelm I.

Kungl. Maj:ts Orden bör således utfärda föreskrifter om instiftandet av en utmärkelse, benämnd Kungl. Svärdsmedaljen i guld (SvGM), såsom belöning för särskilda krigsmannaförtjänster i såväl freds- som krigstid till militär befattningshavare inom svenska försvarsmakten, oavsett tjänstegrad.

Hemställan

Med hänvisning till det ovan anförda hemställs
att riksdagen hos regeringen begär förslag om instiftande av en
medalj för särskilda krigsmannaförtjänster.

Stockholm den 27 januari 1986

Siri Häggmark (m)